



Полтавський державний аграрний університет
Навчально-науковий інститут економіки,
управління, права та інформаційних технологій

МАТЕРІАЛИ

IV Міжнародної науково-практичної
конференції

**“Місцеве самоврядування
в Україні та світі: теорія і
практика”**

5 листопада 2024 року
м. Полтава

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА АДМІНІСТРУВАННЯ,
КАФЕДРА ГЕОМАТИКИ, ЗЕМЛЕУСТРОЮ ТА ПЛАНУВАННЯ ТЕРИТОРІЙ
КАФЕДРА ПОЛІТОЛОГІЇ, ІСТОРІЇ І ФІЛОСОФІЇ
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА АСОЦІАЦІЯ ОРГАНІВ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ
ВСЕУКРАЇНСЬКА АСОЦІАЦІЯ ОБ'ЄДНАНИХ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД (м. КИЇВ)
ПОЛТАВСЬКА ОБЛАСНА РАДА
ПОЛТАВСЬКА МІСЬКА РАДА
ГРОМАДСЬКА ОРГАНІЗАЦІЯ «ІНСТИТУТ РОЗВИТКУ
ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД ПОЛТАВЩИНИ»
КОМУНАЛЬНА УСТАНОВА «АГЕНЦІЯ МІСЦЕВОГО РОЗВИТКУ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ
ГРОМАД ПОЛТАВСЬКОГО РАЙОНУ»
ТЕРЕШКІВСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
БІЛОЦЕРКІВСЬКА СІЛЬСЬКА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
ОПІШНЯНСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
КОТЕЛЕВСЬКА СЕЛИЩНА ТЕРИТОРІАЛЬНА ГРОМАДА
ЛЕСТЕРСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ЛЕСТЕР, ВЕЛИКА БРИТАНІЯ)
ВАРШАВСЬКИЙ ПОЛІТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ВАРШАВА, ПОЛЬЩА)
ОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (м. ОПОЛЕ, ПОЛЬЩА)
ЩЕЦІНСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ, ІНСТИТУТУ ПОЛІТОЛОГІЇ ТА ДОСЛІДЖЕНЬ У
ГАЛУЗІ БЕЗПЕКИ (м. ЩЕЦІН, ПОЛЬЩА)
УНІВЕРСИТЕТ МИКОЛАСА РОМЕРИСА (MRU) (м. ВІЛЬНЮС, ЛИТВА)
АЗЕРБАЙДЖАНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
(м. ГЯНДЖА, АЗЕРБАЙДЖАН)
КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ТАРАСА ШЕВЧЕНКО,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ ТА
ДЕРЖАВНОЇ СЛУЖБИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ В.Н. КАРАЗИНА,
НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ «ІНСТИТУТ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ»
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ», КИЄВО-
МОГИЛЯНСЬКА ШКОЛА ВРЯДУВАННЯ ІМЕНІ АНДРІЯ МЕЛЕСHEВИЧА
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ, ІНСТИТУТ
ГУМАНІТАРНОЇ ПІДГОТОВКИ ТА ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ
БІЛОЦЕРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ,
КАФЕДРА ПУБЛІЧНОГО УПРАВЛІННЯ, АДМІНІСТРУВАННЯ ТА МІЖНАРОДНОЇ
ЕКОНОМІКИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ДНІПРОВСЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

IV МІЖНАРОДНА НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

«МІСЦЕВЕ САМОВРЯДУВАННЯ В УКРАЇНІ ТА СВІТІ:

ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА»

5 листопада 2024 року

м. Полтава, Україна

б. Антонюк Н. А., Процик О. С., Любка В. В., Жеребух Ю.-Д. Р., Савка В.Б. Система управління соціально-економічним розвитком територіальних громад у сучасних інституційних умовах. *Наукові записки Львівського університету бізнесу та права. Серія економічна. Серія юридична*. Випуск 36/2023. С. 217-224. <http://dx.doi.org/10.5281/zenodo.7794831> (дата звернення: 08.10.2024).

Марина Олександрівна Григорович,
*магістрантка кафедри публічного управління та адміністрування
Полтавського державного аграрного університету,
м. Полтава, Україна*

ФОРМУВАННЯ ЛЮДСЬКОГО ПОТЕНЦІАЛУ ТЕРИТОРІАЛЬНОЇ ГРОМАДИ ЯК ФАКТОР ЇЇ РОЗВИТКУ

Проведення системних реформ у всіх сферах суспільного життя неможливе без високопрофесійних кадрів. Актуальним стає питання наукового аналізу проблем кадрового забезпечення та управління людським капіталом і у системі публічного управління України. Підходи до здійснення реформ мають бути скориговані з врахуванням завдань збереження і розвитку людського потенціалу, в тому числі територіальних громад [1].

Розвиток територіальних громад науковцями розглядається як процес задоволення основних потреб мешканців. Як правило, члени/мешканці територіальної громади мають різні уявлення про громаду та її майбутнє. Ці бачення різняться від того, що потрібно стати творцем всього доброго для громади, до небажання нічого змінювати у своєму житті.

Основними завданнями, які стоять перед практиками розвитку місцевих громад є: підвищення потенціалу населення (для спільної позитивної діяльності); збільшення повноважень населення (щодо умов життя), перетворення місцевих мешканців із суб'єктів впливу на суб'єкти дій, розвиток демократії участі та залучення мешканців до розвитку території (розширення участі); створення довіри, солідарності, партнерства, взаємоповаги між людьми на місцевому рівні, зміцнення ентузіазму людей до співпраці, формування почуття приналежності, розуміння спільних інтересів, створення соціальних відносин (розбудова соціального капіталу), боротьба з соціальною ізоляцією [2]

Існує багато підходів до розвитку громади, деякі з яких зосереджені на процесах, а інші на результатах/цілях, зокрема:

- розвиток територіальних громад як освітній процес, у якому люди визначають свої потреби, ставлять цілі чи завдання та розробляють адекватні плани їх досягнення;
- розвиток громади як рух, що має на меті підтримку кращого життя в усій громаді за допомогою активної участі та, по можливості, ініціативи громади, але ці ініціативи не повинні виникати самі по собі;
- формування соціального капіталу орієнтоване на переваги співпраці між індивідами та групами;

– розбудова спроможності громади (Community capacity building) спрямована на набуття, збереження та зміцнення здатності визначати та досягати власних цілей розвитку.

Науковець Н. О. Шишпанова акцентує увагу на підходах, які можуть допомогти оптимізувати формування людського потенціалу в сільській місцевості та зробити територіальні громади більш стійкими і конкурентоспроможними в умовах сучасного світу: цифрові технології навчання та розвитку, розвиток підприємництва та інновацій, сприяння соціокультурному розвитку та інтеграції, збалансоване використання ресурсів, створення інфраструктури для віддаленої роботи, програми залучення та навчання молоді [3]. Впровадження цифрових та інформаційних технологій обумовлює потребу постійного підвищення кваліфікації та набуття нових навичок протягом усього трудового періоду для забезпечення конкурентоздатності на ринку праці [4]. Така конкурентна перевага як освітньо-кваліфікаційний потенціал визначається рівнем і якістю освіти, кваліфікації, адаптивних здібностей, а також характеризує спрямованість і рівень мотивації робочої сили [5].

Територіальні громади мають значні можливості для підвищення ефективності використання людського потенціалу у сучасних умовах, хоча багато проблем є загальнодержавними. На основі результатів аналізу потенціалу людських ресурсів територіальних громад в Україні та його використання наковці зробили висновок про наявність, поряд з загальнодержавними проблемами соціально-демографічного характеру, регіональних особливостей людського розвитку з уміцненням проблем на рівні окремих громад. Різний масштаб формування проблем зумовлює необхідність комплексного підходу до їх вирішення: на державному рівні (із врегулюванням національних стратегічних пріоритетів забезпечення людського розвитку та можливостей реалізації територіальною громадою цілей розвитку); на регіональному рівні (з розробкою практичних заходів щодо реалізації регіональних стратегій соціально-економічного розвитку, заснованих на узгодженні загальнодержавних і місцевих цілей); на місцевому рівні (шляхом створення комплексу можливостей забезпечення людського розвитку в громадах, підвищення якості життя через розвиток соціальної інфраструктури та покращення умов зайнятості населення) [6].

Основним пріоритетом підвищення якості життя в місцевій громаді є розвиток соціальної інфраструктури. Управлінські рішення та фінансова підтримка територіальних громад мають бути спрямовані на якнайшвидше вирішення гострих соціальних проблем. Упровадження та реалізація моделі інтегрованої системи соціального захисту населення територіальних громад в Україні відбувається в напрямках інтеграції врядування, інтеграції стратегій та інтеграції процесів [7]. Це забезпечує адресну, якісну, комплексну підтримку незахищених категорій населення.

У період повоєнної відбудови України необхідно розробити відповідну стратегію управління розвитком людського капіталу територіальної громади з метою захисту та відновлення людського потенціалу. Формування такої стратегії

можна здійснити на таких етапах [6]: проведення контролю та оцінки втрат людського потенціалу територіальної громади; поліпшення стратегічного плану розвитку територіальної громади; SWOT аналіз громади (сильні та слабкі сторони, можливості та загрози розвитку); визначення основних соціально-економічних факторів розвитку людського потенціалу територіальної громади; конкретизація цілей і завдань розвитку людського потенціалу територіальної громади; обґрунтування стратегічних цілей розвитку людського потенціалу та засобів їх досягнення; розроблення поточних планів та визначення зон відповідальності; визначення контрольних точок прогресу і варіативності розширеного відтворення людського потенціалу.

Складовою управління людськими ресурсами територіальної громади є і управління кадрами в органах місцевого самоврядування [8]. Його основою має стати вміння: прогнозувати потребу в кадрах та планувати кар'єру посадових осіб органу місцевого самоврядування, організовувати конкурсний відбір на вакантні посади, оцінювати професійну компетентність при прийнятті на роботу працівників, здійснювати ефективний розподіл функцій посадових осіб органів місцевого самоврядування, формулювати загальні та спеціальні вимоги до кандидатів на посади службовців місцевого самоврядування, підвищувати рівень професійної компетентності працівників, визначати показники ефективності виконання службових завдань.

Список використаних джерел:

1. Замараєв А. В. Механізми використання людського потенціалу в системі державного управління. *Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Державне управління*. 2015. Вип. 2. С. 18-21. URL: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vknud_2015_2_7 (дата звернення: 17.10.2024).
2. Тимечко І. Р. Концептуальні підходи до розвитку територіальних громад. *Проблеми економіки*. №1. 2019. С. 83-88.
3. Шишпанова Н. О. Фактори впливу на формування та розвиток людського потенціалу сільських територій. *Актуальні проблеми економіки*. 2023. № 8 (266). С. 83-92. URL: https://eco-science.net/wp-content/uploads/2023/08/08.23._topic_Nataliia-%D0%9E.-Shyshpanova-83-92.pdf (дата звернення: 17.10.2024).
4. Кухтин О. Б. Інтелектуальний складник людського потенціалу як основа функціонування суспільства в умовах цифрових трансформацій. *Інтелект ХХІ*. 2019. № 4. С. 97-100.
5. Мартинова Л. Б. Підвищення конкурентоспроможності людського потенціалу у наближенні соціально-економічного розвитку України до країн ЄС. *Економічний аналіз*. 2016. Т. 24, № 1. С. 57-62.
6. Бачинська О.М. Роль людського потенціалу у розвитку територіальної громади. *Інклюзія і суспільство*. 2024. Випуск 1(6). С. 5-11.
7. Вакуленко О. В., Голубенко Т. О., Івженко І. Б. Сучасні здобутки та виклики розвитку соціальних послуг в Україні. *Освітній процес в умовах воєнного стану в Україні* : матеріали всеукр. наук.-пед. підвищення кваліфікації, м. Одеса, 13 чер. 2022 р. Одеса, 2022. С. 848-859. URL:

<http://www.baltijapublishing.lv/omp/index.php/bp/catalog/download/237/6323/13359-1?inline=1> (дата звернення: 17.10.2024).

8. Гринчишин І. М., Перетятко Л. А. Управління людськими ресурсами в органах місцевого самоврядування: сучасні тренди та виклики. *Ефективна економіка*. 2021. № 11. URL: <http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=9555> (дата звернення: 17.10.2024).

Валерія Олександрівна Гуляницька,
здобувачка другого (магістерського) рівня вищої освіти
Державного біотехнологічного університету,
м. Харків, Україна

Олена Олександрівна Гуторова,
кандидат економічних наук, доцент,
доцент кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування
Державного біотехнологічного університету,
м. Харків, Україна

МЕТА, ЗАВДАННЯ ТА ПРИНЦИПИ СТАЛОГО РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ

Головною метою сталого розвитку сільських територій є створення умов для досягнення добробуту населення, формування в ньому територіальної саморозвинутості та самобутньої соціально-еколого-економічної територіальної системи; протидії антропогенному перевантаженню та деградації ландшафту, збереженні культурних цінностей; забезпеченні відтворення та довгострокового використання природних ресурсів для сільського господарства, місцевої промисловості, ремесел, торгівлі, туризму, відпочинку та інших сфер господарської діяльності [1]. Таким чином, основна мета передбачає комплексну організацію та забезпечення життєдіяльності сільської частини суспільства.

Успіх руху до головної мети залежить від вирішення безлічі самих різних проблем. Можна виділити такі основні стратегічні цілі розвитку сільських територій: підтримка сільського та лісового господарства, туризму, місцевих ремесел та промислів; сприяння розвитку регіонів та органів місцевого самоврядування; охорона та збереження природної та культурної спадщини. Їх реалізація дає змогу забезпечити привабливість сільських територій як самостійного центру життя та господарської діяльності, а також захистити природу, культурні пам'ятки та рекреаційні можливості у сільській місцевості.

Пріоритетність розвитку сільських територій – це, по суті, процес визначення важливості далекоглядних дій з тим, щоб питання, які підлягають пріоритетності, отримували найбільшу частку наявних обмежених фінансових та матеріальних ресурсів, а також підтримку мешканців територіальної громади [2].

Серед пріоритетних напрямів розвитку сільських територій необхідно виділити: 1) створення в сільській місцевості саморозвинутих економічних систем на основі формування економічного обороту місцевих ресурсів в

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ

<i>Иценко Андрій Ігорович</i>	
Суспільні заходи проти сприйняття корупції серед громадян	6
<i>Кочур Лариса Василівна</i>	
Створення служб управління персоналом в органах місцевого самоврядування – важливий інструмент для підготовки та впровадження Закону України «Про службу в органах місцевого самоврядування»	7
<i>Мушук Василь Васильович</i>	
Примусове виконання рішень як складова ефективного функціонування місцевого самоврядування	10
<i>Нестеренко Альона Миколаївна</i>	
Продовольча безпека країн ЄС: тенденції та виклики	13

СЕКЦІЯ 2. УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІАЛЬНИХ ГРОМАД

<i>Арбузова Тетяна Василівна</i>	
Актуальні напрями реалізації програм та проєктів розвитку територіальних громад	17
<i>Борщ Артем Вікторович, Козакевич Ліна Вікторівна</i>	
Сучасні проблеми управління місцевим розвитком	21
<i>Григорович Марина Олександрівна</i>	
Формування людського потенціалу територіальної громади як фактор її розвитку	24
<i>Гуляницька Валерія Олександрівна, Гуторова Олена Олександрівна</i>	
Мета, завдання та принципи сталого розвитку сільських територій	27
<i>Гуторов Олександр Іванович</i>	
Стратегія як інструмент управління сталим розвитком сільських територій	29
<i>Дорогань Андрій Сергійович, Доля Валерій Віталійович</i>	
Державні механізми управління розвитком економічного потенціалу підприємства	33
<i>Канівець Дмитро Андрійович, Андрєєва Людмила Миколаївна</i>	
Інструменти електронної демократії як складова інформаційно-комунікаційного механізму формування іміджу органу влади	35
<i>Коваль Ганна Володимирівна, Калініченко Олена Миколаївна</i>	
Підготовка державних службовців в Україні як запорука ефективного публічного управління	39
<i>Лозинська Тамара Миколаївна</i>	
Удосконалення системи стратегічного планування в Україні	42
<i>Лопушинський Іван Петрович</i>	
Прозорість місцевого самоврядування як механізм забезпечення комунікації влади з громадою	46